

Jaarverslag 2008

Sectie Parasitologie - SKML

Verklaring van gebruikte afkortingen:

<i>SKML:</i>	<i>Stichting Kwaliteitsbewaking Medische Laboratoriumdiagnostiek</i>
<i>PAR-sectie:</i>	<i>Sectie parasitologie van SKML</i>
<i>AB-SKML:</i>	<i>Algemeen Bestuur SKML</i>
<i>CFB:</i>	<i>Centraal Facilitair Bureau van het SKML te Nijmegen</i>
<i>NVP:</i>	<i>Nederlandse Vereniging voor Parasitologie</i>
<i>SPLD:</i>	<i>Stichting Parasitologische Laboratorium Diagnostiek</i>
<i>NVVC:</i>	<i>Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie</i>
<i>NVMM:</i>	<i>Nederlandse Vereniging voor Medische Microbiologie</i>
<i>SKMM:</i>	<i>Stichting Kwaliteitsbewaking Medische Microbiologie</i>

Introductie

De PAR-sectie van de SKML heeft ten doel het bevorderen van de kwaliteit van laboratoriumdiagnostiek op het gebied van de medische parasitologie, inclusief de interpretatie van de waarnemingen en de daaruit voortvloeiende klinische adviezen. Evenals eerdere jaren was de PAR-sectie in 2008 inhoudelijk verantwoordelijk voor één rondzending (bloed/darm parasieten), bestaande uit 4 rondes van elk 4 monsters, te weten 2 bloed - en 2 fecesmonsters. Bijbehorende deelnemersadministratie, correspondentie van en naar deelnemers, en facturering worden uitgevoerd door het CFB.

Bij aanvang 2008 was het totaal aantal geregistreerde deelnemers 95 (97 in 2007): 82 hadden zich ingeschreven voor het volledige SKML parasitologieprogramma (82 in 2007). Daarnaast participeerden nog 9 slechts in het bloedpakket (11 in 2007) en 4 (4 in 2007) uitsluitend in het fecespakket. Het aantal deelnemende laboratoria (109 in 2001) is de laatste jaren stabiel. Wat betreft rapportage stuurden 92 deelnemers een beoordeling in, 14 alleen bij de bloedpreparaten, 5 alleen bij de fecesmonsters en 73 over zowel bloed als feces. Omdat niet alle deelnemers daadwerkelijk bij iedere ronde een antwoord insturen, kunnen de cijfers van het aantal antwoorden iets fluctueren. De exacte getallen worden per ronde in het evaluatierapport weergegeven. Een samenvatting over het gehele jaar staat in dit jaarverslag.

De samenstelling van het bestuur van de PAR-sectie was in 2008 gelijk aan 2007:

- Dr. L. van Lieshout (Leiden), lid namens NVP, voorzitter, lid AB-SKML, referent
- Dr. P.J.A. Beckers (Nijmegen), lid namens NVP, secretaris, rondzendingscoördinator
- Drs. T. Kortbeek (Bilthoven), lid namens NVP, referent
- Dr. B. Mulder (Enschede), lid namens NVMM, referent
- Dr. J.J.C.M. van de Leur (Zwolle) lid namens NVVC

Adviserende leden:

- Dr. C. Janse (Leiden), uitvoerend penningmeester
- Dr. Th. Mank (Haarlem), referent
- Ing. T. Derks (Enschede), referent

Het lidmaatschap van Pieter Beckers is op voordracht van het NVP bestuur met nog eens 3 jaar verlengd. Pieter Beckers vertegenwoordigt de SKML sectie binnen het NVP bestuur.

Voorgesteld is om het sectiereglement gelijk te stellen aan de reglementen van de andere SKML secties en de mogelijkheid van het verlengen van het lidmaatschap te veranderen van eenmalig naar twee maal. Dit geeft nog drie jaar extra uitstel (tot 2013), maar ondertussen blijft er behoefte aan nieuwe bestuursleden met een actief werkterrein binnen de medische parasitologische laboratoriumdiagnostiek in Nederland.

Het samenstellen van de rondzendingen verliep in 2008 zoals in voorafgaande jaren. Hoewel de aanvoer van geschikt materiaal steeds een belangrijk punt van aandacht blijft, had de sectie dit jaar nog voldoende keus om geschikte monsters te selecteren. Gezien de sterk dalende trend van het aantal malaria infecties in Nederland, verwacht de sectie wel dat het de komende jaren steeds moeilijker zal worden om geschikte bloedmonsters te vinden.

Resultaten van de rondzendingen in 2008

In 2008 namen officieel 95 instellingen deel aan de SKML rondzending Parasitologische Laboratoriumdiagnostiek. Hiervan stuurden er 92 daadwerkelijk regelmatig resultaten in.

Details per monster

Rondenr	Monster nr	Parasieten	Gem score/ max score	Aantal max scores / aantal inzenders
90 2008-1	A 358	<i>P.falciparum</i>	2,7 / 3	64 / 87 74%
	B 359	<i>P.vivax</i>	1,9 / 2	84 / 87 97%
	C 360	<i>G.lambliia, B.hominis, E.coli</i>	3,7 / 4	61 / 77 79%
	D 361	mijnworm	1,5 / 2	54 / 78 69%
91 2008-2	A 362	geen parasieten	1,8 / 2	80 / 87 92%
	B 363	<i>P.ovale</i>	1,8 / 2	79 / 87 91%
	C 364	<i>Taenia sp.</i>	1,9 / 2	75 / 78 96%
	D 365	<i>S.stercoralis</i>	1,7 / 2	64 / 78 82%
92 2008-3	A 366	<i>P.falciparum</i>	2,5 / 3	56 / 87 64%
	B 367	geen parasieten	1,8 / 2	77 / 84 92%
	C 368	<i>Cryptosporidium sp.</i>	1,6 / 2	56 / 73 77%
	D 369	<i>H.nana</i>	1,97 / 2	73 / 75 97%
93 2008-4	A 370	<i>P.falciparum</i>	2,9 / 3	72 / 82 88%
	B 371	<i>P.falciparum</i>	vervallen	
	C 372	<i>B.hominis, C.mesnili, E.hartmanni</i>	1,8 / 3	24 / 73 33%
	D 373	<i>A.lumbricoides, E.coli, B.hominis</i>	3,2 / 4	38 / 74 51%

In deze tabel is de gemiddelde score ten opzichte van de maximaal te behalen score weergegeven. Als indicatie voor de moeilijkheidsgraad per monster is het aantal deelnemers vermeld dat de maximale score behaalde. In de gemiddelde scoreberekening zijn alleen meegenomen de deelnemers die voor het betreffende monster een resultaat hebben ingezonden.

Een meerderheid van de deelnemers kon in monster B371 van ronde 2008-4 geen malariaparasieten vinden; daarom werd deze dikke druppel met een zeer lage parasitemie niet in de beoordeling betrokken.

Het aanbod van parasitaire infecties in de rondzendingen van 2008 was evenwichtig verdeeld over de verschillende types parasitosen: 4 *P falciparum*, een *P ovale* en een *P vivax*, 5 worminfecties en 9 darmprotozoa verdeeld over 4 monsters.

Opvallende resultaten:

- evenals vorig jaar was een fecesmonster met een mix van 3 apathogene protozoa (C372) het monster met het laagste percentage maximale scores; dit percentage lag op 33% tegen 19% voor het laagste percentage in 2007
- de hoogste score werd behaald bij de wormeieren van *Hymenolepis* en *Taenia*
- de score voor de malariapreparaten was vooral voor *P vivax* en *P ovale* zeer goed; de resultaten voor de *P falciparum* vielen lager uit door de afwijkingen in de tellingen.
- de beide negatieve malariapreparaten gaven een identiek percentage (8%) vals positieve resultaten; dat lijkt een gering fout-percentage maar is voor deze specifieke gevallen natuurlijk zeer ongewenst.

Details per ronde

Van de 92 deelnemers beoordeelden er maximaal 73 alle monsters, 14 alleen de bloedpreparaten en 5 alleen de fecesmonsters

Aantal deelnemers met maximale scores per ronde, gesplitst naar type deelnemer								
Rondennummer \ Type deelnemer	2008-1		2008-2		2008-3		2008-4	
Totaal pakket	29/73	40%	51/73	70%	33/72	46%	12 / 69	17%
Alleen bloedmonsters	11/14	79%	11/14	79%	9/12	75%	12 / 13	92%
Alleen fecesmonsters	2/5	40%	4/5	80%	2/4	50%	0 / 5	0%
Totaal	42/92	46%	48/92	52%	43/88	49%	24 / 87	28%

Het aantal maximaal scores is traditioneel het hoogst in de categorie deelnemers die alleen bloedpreparaten beoordeelt; voor negatieve preparaten en *P vivax* of *P ovale* monsters zijn de resultaten het best omdat daarbij niet gekwantificeerd hoeft te worden.

Voor ronde 2008-4 valt het totaal percentage maximale scores erg laag uit (28%) vanwege het monster C327 waarin gevraagd werd 3 apathogene protozoa te determineren. Slechts 17% van de deelnemers aan het totaalpakket en geen van de deelnemers aan alleen de feces diagnostiek gaf het volgens de referenten correcte antwoord. Voor de overige rondes lag het percentage maximale scores op het niveau van de laatste jaren.

Historisch totaal overzicht : voldoende en goede scores per type monster

	Score voldoende (≥ 6)		Score goed (≥ 8)	
	Bloed	Feces	Bloed	Feces
1999	97/107 = 90,7 %	75/103 = 72,8 %	55/107 = 51,4 %	50/103 = 48,5 %
2000	97/102 = 95,1 %	82/98 = 83,7 %	60/102 = 58,8 %	54/98 = 55,1 %
2001	90/101 = 89,1 %	67/95 = 70,5 %	54/101 = 53,5 %	19/95 = 20,0 %
2002	93/93 = 100 %	76/90 = 84,4 %	70/93 = 75,3 %	32/90 = 35,6 %
2003	77/90 = 85,6 %	61/82 = 74,4 %	45/90 = 50,0 %	25/82 = 30,5 %
2004	79/90 = 87,8 %	77/84 = 91,7 %	49/90 = 54,4 %	69/84 = 82,1 %

2005	82/90 = 91,1%	77/85 = 90,6%	69/90 = 76,7%	66/85 = 77,6%
2006	87/90 = 96,6%	77/79 = 97,4%	69/90 = 76,7%	63/79 = 79,7%
2007	82/86 = 95,3%	72/77 = 93,5%	65/86 = 75,6%	54/77 = 70,1%
2008	83/87 = 95,4%	75/78 = 96,2%	69/87 = 79,3%	58/78 = 74,4%

Als beoordeling is net als in voorgaande jaren gekozen voor het percentage behaalde punten van het totaal aantal in 2008 te behalen punten. Dit percentage is vervolgens uitgedrukt in de schaal van 1-10, waarbij wij de deelnemers met < 6 als onvoldoende aanmerkten en die met ≥ 8 als goed. Alleen de deelnemers die aan 3 of 4 rondes meededen zijn betrokken in de analyse.

De belangrijkste constatering daarbij zijn:

- 1) het aantal onvoldoende scores bedraagt 4 van de 87 voor de bloedpreparaten en 3 van de 78 voor de fecesmonsters; dat is een handhaving van het niveau sinds 2005 toen voor het eerst het percentage onvoldoende scorende deelnemers onder de 10% zakte
- 2) ook het percentage goed scorende deelnemers is voor bloed en fecesmonsters op het hoge niveau van de laatste jaren gebleven met een lichte verbetering ten opzichte van 2007: voor bloed 79,3% i.p.v. 75,6% en 74,4% i.p.v. 70,1% voor de feces.

Resumerend: aantallen deelnemers ingedeeld naar prestatieniveau

2008	totaalpakket		alleen bloedpreparaten		alleen fecesmonsters	
	aantal	score	aantal	score	aantal	score
maximaal	2	38	4	17	0	21
goed	54	≥ 30	9	≥ 14	4	≥ 17
voldoende	13	≥ 23	1	≥ 10	0	≥ 13
onvoldoende	2	< 23	0		1	< 13
gemiddeld		32,6		16,7		17,3

In deze tabel zijn de totaalscores van inzenders ingedeeld naar prestatieniveau met vermelding van de aantallen punten verbonden aan die niveaus. Ook hier zijn alleen de deelnemers die 3 of 4 maal resultaten inzonden in de tabel opgenomen.

In 2008 behaalden 2 deelnemers aan het totaalpakket de maximale jaarscore van 38 punten. Vorig jaar presteerden 5 deelnemers het om alle punten te behalen. Gemiddeld werden in 2008 door de totaalpakket deelnemers 32,6 van de maximaal 38 punten behaald; dat is bijna exact gelijk aan het resultaat van vorig jaar toen gemiddeld 32,5 van de 39 punten werden gescoord.

De prestaties liggen gedurende de laatste 4 jaren op een constant niveau met de fout positieve malaria-meldingen als enig duidelijk punt van zorg.

Verdiepingsvragen

In 2008 is het aantal deelnemers dat de verdiepingsvragen beantwoordt stabiel gebleven rond de 45 respondenten. De verdiepingsvragen zijn vooral bedoeld als stof, om binnen de teams te bespreken. Alle aspecten rond de diagnostiek komen aan de orde, zowel de labtechnische als de theoretische en klinische. De combinatie van open vragen en meerkeuze vragen geeft mogelijkheden om redeneringen achter de keuzes te verduidelijken. Suggesties voor aanpassingen en verbeteringen in het systeem zijn altijd welkom.

Aanbeveling

Onze aanbeveling is om de analist van dienst het materiaal te laten bestuderen en, na een controle van de eindverantwoordelijke of inhoudelijk specialist, de uitslag op te sturen zoals dat ook met een **normaal** patiëntenmonster zou gebeuren. Dat geeft een meer realistisch beeld van de kwaliteit, dan dat iedereen het materiaal bekijkt en er vervolgens een consensus antwoord wordt afgegeven. Na versturen van de uitslag kunnen alle belangstellende analisten het materiaal bekijken en daarover discussiëren. De geplaatste foto's op de website kunnen dienen ter ondersteuning van deze bespreking.

Educatieve activiteiten van de sectie

Ook in 2008 heeft de sectie zich actief ingezet op het gebied van educatie van en voorlichting aan de deelnemers, zowel wat betreft de SKML-rondzendingen als de medische parasitologie in het algemeen. Deze activiteiten gebeurden steeds in nauw overleg met het NVP/SPLD bestuur.

Alle documentatie aangaande de kwaliteitsrondzendingen werd zoals gebruikelijk geplaatst op de website van de NVP (www.parasitologie.nl) op een locatie besloten voor SKML-deelnemers. Foto's van de rondgestuurde materialen zijn vrij in te zien op de fotogalerie. Verder bood de website actuele informatie over bijeenkomsten en cursussen, en informatie over nieuwe ontwikkelingen en publicaties op het gebied van de medische parasitologie in Nederland.

Op 6 maart 2008 heeft de PAR-sectie wederom een deelnemersmiddag georganiseerd voor alle SKML deelnemers. Ruim 100 deelnemers hadden zich hiervoor ingeschreven. Naast een inhoudelijke bespreking van de rondzending van het voorafgaande jaar, werden enkele deelonderwerpen verder in detail besproken. Een uitgebreider verslag van deze bijeenkomst, inclusief de presentaties, is terug te vinden op de website www.parasitologie.nl

Ook in 2008 is de PAR-sectie SKML betrokken geweest bij de organisatie van een parasitologische sessie binnen de wetenschappelijke voorjaarsvergadering van de NVMM. Het onderwerp voor 2008 betrof therapie van parasitaire infecties. Een verslag over deze bijeenkomst is terug te lezen op <http://www.parasitologie.nl/index.php?id=10>

In 29 mei 2008 heeft Titia Kortbeek namens de PAR-sectie deelgenomen aan de UK-NEQAS studiedag parasitologie. Een verslag hierover is terug te lezen op <http://www.parasitologie.nl/index.php?id=20>

Overige bestuurlijke activiteiten van de sectie

Financiën

Ook dit jaar heeft de sectie Chris Jansen bereid gevonden als uitvoerend penningmeester namens de sectie op te treden. Dit betekent dat hij de contacten onderhoudt met het CFB aangaande de financiën van de sectie, de jaarlijkse begroting opstelt en de sectie vertegenwoordigt in het SKML penningmeesteroverleg.

De prijs voor deelname aan de SKML is in 2008 niet verhoogd, maar op € 560,- (excl. BTW) gebleven. De sectie heeft dit besloten ondanks de negatieve saldo van de sectiebegroting. Reden hiervoor is dat SKML als geheel er financieel gunstig voorstaat en de sectie in eerdere jaren veel heeft moeten investeren in de introductie van Qbase. De sectie-specifieke uitgaven zijn al jaren geheel stabiel, met uitzondering van de deelnemersmiddag, die sinds 2008 als nieuwe post op de begroting drukt. De doorberekening van de bureaustkosten CFB is sinds 2008 eindelijk dalende. De sectie hoopt

dat deze trend zich doorzet, want ziet zich anders genoodzaakt wederom de deelnameprijs te verhogen.

Algemeen bestuur SKML

De voorzitter van de sectie is tevens bestuurslid van het AB-SKML, dat in 2008 drie maal bijeen is gekomen. Daarbij is, naast de gebruikelijke afstemming tussen de secties, de nodige aandacht besteed aan de gezamenlijke organisatie, het projectbeheer en de financiën. De kwetsbaarheid van het huidige automatiseringssysteem is ook wat de PAR-sectie betreft een steeds terugkomend discussiepunt. Achter de schermen is hard gewerkt aan de accreditatie van de organisatie, maar dit zal verder vorm moeten krijgen in 2009. Wat betreft het afstemmen van de scoresystemen zijn er in 2008 weinig vorderingen geweest.

De voorzitter van de PAR-sectie is vanuit haar functie tevens bestuurslid van de SKMM. Het SKMM bestuur is in 2008 één keer bij elkaar geweest, waarbij vooral gesproken is over toekomst en functie van deze stichting. Plannen zijn uitgewerkt om in de toekomst subsidies uit te zetten om activiteiten op het gebied van diagnostiekverbetering te ondersteunen.

Website NVP

De PAR-sectie maakt actief gebruik van de website van de NVP om de SKML deelnemers inhoudelijk te informeren, zowel over de rondzending als alle daaraan gerelateerde zaken zoals bijscholing en cursussen. Namens de PAR-sectie zit Lisette van Lieshout in de website commissie van de NVP. Er is voornamelijk verder gewerkt aan het invullen van de factsheets en het verder aanvullen van de fotogalerie met foto's van de SKML rondzendingen. Eind 2008 is ook Theo Mank toegetreden tot de website commissie, met als specifieke taak het beheer van de factsheets.

In 2008 is door het CFB hard gewerkt aan een geheel herziene SKML website. De PAR-sectie heeft voor zijn eigen sectiepagina de gegevens aangeleverd. Deze vernieuwde website is in het voorjaar van 2009 gelanceerd.

Deelname niet Nederlandstalige laboratoria

Vanuit NVP-bestuur is bij de PAR-sectie een verzoek binnen gekomen of buitenlandse laboratoria ook kunnen deelnemen aan de rondzending, specifiek laboratoria in ontwikkelingslanden. Problemen die zich hierbij kunnen voordoen zijn (1) mogelijke vertraging bij opsturen van het materiaal, (2) internettoegang (voor gebruik van QBase) en (3) feit dat PAR-sectie geheel Nederlandstalig werkt. De PAR-sectie ziet geen mogelijkheden om zelf internationale rondzendingen te organiseren, maar het SKML bestuur heeft er geen bezwaar tegen als een "moederinstituut" er een tweede "abonnement" bij neemt namens een partnerlaboratorium in een ontwikkelingsland. Het "moeder instituut" is dan namens het partnerlaboratorium verantwoordelijk voor (1) doorsturen van het materiaal, (2) het eventueel vertalen van de bijbehorende teksten en uitslagen, en (3) het (tijdig) invoeren van de bevindingen in Qbase. Zover bekend zijn er geen andere secties die hier ervaring mee hebben. Wel is het momenteel zo dat de SKML alleen een bewijs van deelname uitgeeft en niet een bewijs van (voldoende) prestatie.

Malaria sneltest

Onder de deelnemers is een inventarisatie uitgevoerd over het opnemen van gelyseerd materiaal voor malaria-antigeenbepaling in de rondzending. Dit was bij slechts een beperkte groep deelnemers gewenst. Ook zijn hier veel logistieke problemen bij voorzien die extra kosten met zich mee zullen brengen. Om die redenen is besloten deze bepaling voorlopig niet in de rondzending op te nemen.

Tenslotte

Ook in 2008 heeft de sectie een productief jaar gehad, waarbij naast het organiseren van de rondzending veel aandacht is uitgegaan naar bijscholing van de deelnemers. De variatie in patiëntenmateriaal van de rondzendingen blijft een voortdurend punt van zorg. De sectie waardeert de spontane medewerking van enkele enthousiaste deelnemers om materiaal van hun patiënten af te staan. Ook materialen met lage parasietendichtheden of materiaal met minder algemeen voorkomende parasieten ontvangen wij graag. Indien het materiaal geschikt is om opgenomen te worden in de rondzending, stellen wij hier een kleine vergoeding tegenover.

Namens de PAR-sectie
Pieter Beckers en Lisette van Lieshout
Nijmegen/Leiden, 1 juni 2009